

STUDENT'S ID NO: _____ SIGNATURE: _____

UNIVERSITY OF GHANA

(All rights reserved)

DEPARTMENT OF TEACHER EDUCATION

SCHOOL OF EDUCATION AND LEADERSHIP

COLLEGES OF EDUCATION

END OF SEMESTER ONE EXAMINATIONS FOR LEVEL 200, 2023/2024

B.ED. PROGRAMME

COURSE CODE: TEJS 209, TEUP 211 and TEEG 207

COURSE TITLE: PRINCIPLES AND RULES OF WRITING A GHANAIAN LANGUAGE
(TWI)

Instruction: Answer all questions in Section A and THREE (3) questions in section B.

Time: 2 hours

SECTION A

Answer all the questions in this section

[25 Marks]

SECTION B

Answer only Three (3) questions from this section.

[75 Marks]

Bua nsemmisa a ewo Ofa A no mu nyinaa na bua Ofa B no mu mmiensa

Ofa A

1. Yeinom **baako** (1) nye nkabomdee wo Twi mu.
 - A. Nanso
 - B. Efiri se
 - C. Ne
 - D. Beba
2. Edin ben na yede ma mmatahodes a yede si asennua bi anim?
 - A. Nsiakyire
 - B. Nsianimu
 - C. Nsimu
 - D. Mmataho
3. eyɛ nnyegyeeɛ a ne ye mu no, mframa a efiri yen ahurututu anaa ahrawa mu reba no mpue waa, biribiara si no kwan.
 - A. Konsonante nnyegyeeɛ
 - B. Baworo nnyegyeeɛ
 - C. Ahrawa nnyegyeeɛ
 - D. Asom nnyegyeeɛ
4. Yeinom nyinaa ye adeye kabea gye se.....
 - A. Ayɔasie kabea
 - B. Ensiie kabea
 - C. Dodoɔ kabea
 - D. Daakye kabea
5. Baworo nnyegyeeɛ ben na ewo asemfua 'dede' mu.
 - A. [ʊ]
 - B. [æ]
 - C. [e]
 - D. [a]
6. Asemfua yi mu deehene na nnyegyeeɛ [ɪ] wo mu.
 - A. Atere
 - B. Efiɛ
 - C. Owuo
 - D. Nsuo
7. Atwere mmara a ema kwan ma baworo a efiri baworo kuo baako mu nko ara na etumi di ahyia wo asemfua mu.

STUDENT'S ID NO: _____ SIGNATURE: _____

- A. Baworo dwumadie
 - B. Baworo baakoye
 - C. Baworo nnyegyeee
 - D. Baworo ntoasoo
8. Wo Twi mu no, konsonante gu ahodoo mmienu na yeinom ne.....
- A. Konsonante papa ne konsonante bone
 - B. Ankoreankore konsonante ne konsonante nta
 - C. Konsonante ketewa ne konsonante kesee
9. Konsonante tenten ne konsonante tiatia
10. Twi atweredee no nyinaa dodoɔ ye sen?
- A. Aduonu
 - B. Aduonu mmienu
 - C. Aduonu num
 - D. Aduonu mmiensa
11. Wo Twi mu no, baworo atweredee no dodoɔ ye
- A. Du
 - B. Enan
 - C. Enum
 - D. Nson
12. Yeinom dee edidisoo yi mu dee ewo hene na enye adeye mmataho?
- A. -foɔ
 - B. be-
 - C. re-
 - D. rebe-
13. Okasamu a edidi soo yi mu deehene na enye asenka?
- A. Kofi ko sukuu.
 - B. Nsuo beto okyena
 - C. Wo din de sen?
 - D. Meko Suapon.
14. Asemfua 'osukuuni' dodoɔ kabea ye.....
- A. Nsukuufoo
 - B. Asukuufoo
 - C. Osukuuninom
 - D. Asukuuni
15. Nnyegyeee yei mu deehene na nye baworo atweredee
- A. /a/
 - B. /e/
 - C. /i/
 - D. /u/

16. Wo Twi mu no, baworo nnyegyeee no nyinaa dodoɔ ye sɛn?
 - A. Nson
 - B. Du
 - C. Nwɔtwe
 - D. Nkron
17. Yei mu deehene na enye baworo a yeka nanso yenntwere?
 - A. /ɪ/
 - B. /æ/
 - C. /ʊ/
 - D. /o/
18. kyere sɛdeɛ atweredɛɛ ahodoɔ no gyegye fa anaa yete no wo kasa mu.
 - A. Nnyegyeee
 - B. Atweredɛɛ
 - C. Baworo
 - D. Konsonante
19. Ansana yɛbekasa no mframa no hye aseɛ firi yen nnipadua akwaa deehene na eba?
 - A. Tiri mu
 - B. Ahrawa mu
 - C. Aso mu
 - D. Tekrema so
20. ye nnyegyeee a mframa a efiri yen ahrawa anaa ahurututu mu ba no ba waa a ennya akwansideɛ biara.
 - A. Baworo nnyegyeee
 - B. Konsonante nnyegyeee
 - C. Anom nnyegyeee
 - D. Ahurututuo nnyegyeee
 - D.
21. Yei mu deehene na **nye** nsemfuakuo kumaa?
 - A. Nkabomdeɛ
 - B. Ntamgyinafoɔ
 - C. Edinnsiananmu
 - D. Adeye mu kyerefoɔ
22. ye konsonante a ekura atweredɛɛ baako ne nnyegyeee baako.
 - A. Konsonate nta
 - B. Ankoreankore konsonante
 - C. Konsonante tiatia
 - D. Konsonante akesee
23. Baworo yeinom deehene na yentumi mfa nhye asemfua anim.
 - A. [i]

STUDENT'S ID NO: _____ SIGNATURE: _____

B. [a]

C. [o]

D. [æ]

24. Nsemfuakuo ben na yede ye ahyensodee ma nnipa, mmoa, mmeaee ne biribi?

A. Nkabomudee

B. Nkyerekyeremu

C. Edin

D. Adeye

25. kyere baabi a konsonante tumi hye wo asemfua mu, se anim, mfimfini ne akyire.

A. Konsonante nnyegyeee

B. Konsonante dwumadie

C. Konsonante baakoye

D. Konsonante atweredee

26. Nsemfua ben na yede kyerekere edin asem mu wo okasamu mu?

A. Adeye

B. Adeye mu kyerefo

C. Edin nkyerekyeremu

D. Edinnsiananmu

STUDENT'S ID NO: _____ SIGNATURE: _____

ƆFA B

Bua nsemmisa mmiensa wɔ ɔfa yi mu

1. Yɛ adekyerɛ nhehyeɛɛɛ pono a wode bekyerɛ adesua bi wɔ kasa mmara mu wɔ gyinapɛn baako (mma 25)
2. (a) Edeɛn ne ɔkasamu? (mma 5)
(b) Gyina botaeɛ so kyerekyerɛ ɔkasamu ahodoɔ nan no mu na ma ebiara ho nhwesoo mmiensa. (mma 20)
3. (a) Edeɛn ne baworo dwumadie? (mma 5)
(b) Fa nhwesoo a efata kyerekyerɛ baworo dwumadie wɔ Twi mu. (mma 20)
4. (a) Nsemfuakuo atitire ne nkumaa no yɛ adekoro anaa? Kyerɛ w'adwene. (mma 5)
(b) Gyina nhwesoo ahodoɔ so kyerekyerɛ nsemfuakuo atitire nan (4) no mu biara mu. (mma 20)
5. (a) Kyerekyerɛ nsonsonɛɛ a ɛda baworo ne konsonante nnyegyeeɛ mu? (mma 5)
(b) Twere Twi baworo ne konsonante nnyegyeeɛ no mu biara du na ma emu biara nhwesoo mmienu. (mma 20)